

32002L0074

L 270/10

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

8.10.2002

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2002/74/ES

ze dne 23. září 2002,

kterou se mění směrnice Rady 80/987/EHS o sblížení právních předpisů členských států týkajících se ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 137 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,s ohledem na stanovisko Hospodářského a sociálního výboru ⁽²⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Charta Společenství základních sociálních práv pracovníků přijatá dne 9. prosince 1989 stanoví v bodě 7, že dotvoření vnitřního trhu musí vést ke zlepšení životních a pracovních podmínek pracovníků v Evropském společenství a zlepšení musí být tam, kde je to nezbytné, spojeno s rozvojem určitých hledisek právní úpravy zaměstnanosti, jako jsou postupy pro hromadné propouštění a postupy v případě úpadku.
- (2) Cílem směrnice Rady 80/987/EHS ⁽⁴⁾ je poskytnout minimální stupeň ochrany zaměstnanců v případě platební neschopnosti jejich zaměstnavatele. Za tím účelem ukládá směrnice členským státům povinnost, aby zřídily instituce zajišťující úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců.
- (3) Změny právních předpisů týkajících se platební neschopnosti v členských státech a rozvoj vnitřního trhu vyžadují úpravu některých ustanovení uvedené směrnice.
- (4) Právní jistota a průhlednost vyžadují vyjasnění oblasti působnosti a některých definic směrnice 80/987/EHS. Zejména je třeba ve směrnici upřesnit možnost členských států vyloučit určité pohledávky, a v důsledku toho zrušit přílohu směrnice.

- (5) Za účelem zajištění přiměřené ochrany dotyčných zaměstnanců je třeba přizpůsobit definici stavu platební neschopnosti novým tendencím v právních předpisech v této oblasti v členských státech a zahrnout pod tento pojem též jiná úpadková řízení než likvidaci. V této souvislosti by měly mít členské státy možnost stanovit, aby se za účelem určení platební povinnosti záruční instituce, pokud platební neschopnost vyústí v několik úpadkových řízení, tato situace považovala za jediné úpadkové řízení.
- (6) Je třeba zajistit, aby z oblasti působnosti této směrnice nebyli vyloučeni zaměstnanci uvedení ve směrnici 97/81/ES ze dne 15. prosince 1997 o rámcové dohodě o částečném pracovním úvazku uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS ⁽⁵⁾, ve směrnici Rady 1999/70/ES ze dne 28. června 1999 o rámcové dohodě o pracovních poměrech na dobu určitou uzavřené mezi organizacemi UNICE, CEEP a EKOS ⁽⁶⁾ a ve směrnici Rady 91/383/EHS ze dne 25. června 1991, kterou se doplňují opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci zaměstnanců v pracovním poměru na dobu určitou nebo v dočasném pracovním poměru ⁽⁷⁾.
- (7) Za účelem zajištění právní jistoty zaměstnanců v případě platební neschopnosti podniků, které provozují činnost ve více členských státech, a posílení práv zaměstnanců v souladu s judikaturou Soudního dvora je třeba zavést ustanovení, která výslovně určí, která instituce je v takových případech příslušná pro úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců, a stanoví jako cíl spolupráce mezi příslušnými správními orgány členských států brzkou úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců. Dále je nezbytné zajistit řádné uplatňování předpisů v této oblasti stanovením spolupráce mezi příslušnými správními orgány členských států.
- (8) Členské státy mohou stanovit meze odpovědnosti záručních institucí, které však musí být slučitelné se sociálním cílem této směrnice a mohou vzít v úvahu rozdílné výše pohledávek.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 154 E, 29.5.2001, s. 109.⁽²⁾ Úř. věst. C 221, 7.8.2001, s. 110.⁽³⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 29. listopadu 2001 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku), společný postoj Rady ze dne 18. února 2002 (Úř. věst. C 119 E, 22.5.2002, s. 1) (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 14. května 2001 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku). Rozhodnutí Rady ze dne 27. června 2002.⁽⁴⁾ Úř. věst. L 283, 28.10.1980, s. 23. Směrnice naposledy pozměněná aktem o přistoupení z roku 1994.⁽⁵⁾ Úř. věst. L 14, 20.1.1998, s. 9. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí 98/23/ES (Úř. věst. L 131, 5.5.1998, s. 10).⁽⁶⁾ Úř. věst. L 175, 10.7.1999, s. 43.⁽⁷⁾ Úř. věst. L 206, 29.7.1991, s. 19.

- (9) Pro usnadnění identifikace úpadkových řízení, zejména těch, která přesahují hranice jednoho státu, je třeba stanovit, aby členské státy oznámily Komisi a ostatním členským státům druhý úpadkových řízení, která vedou k zásahu záruční instituce.
- (10) Je proto třeba změnit směrnici 80/987/EHS.
- (11) Jelikož cílů navrhované akce, totiž změny některých ustanovení směrnice 80/987/EHS tak, aby vzaly v úvahu změny v činnostech podniků ve Společenství, nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijímat opatření v souladu se zásadou subsidiarity uvedenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality vymezenou v uvedeném článku tato směrnice nepřekročí rámec toho, co je nezbytné pro dosažení uvedeného cíle.
- (12) Komise by měla předložit Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění a uplatňování této směrnice, zejména pokud jde o nové formy zaměstnávání objevující se v členských státech,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Směrnice 80/987/EHS se mění takto:

1. Název směrnice se nahrazuje tímto:

„Směrnice Rady 80/987/EHS ze dne 20. října 1980 o ochraně zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele“.

2. Oddíl I se nahrazuje tímto:

„ODDÍL I

Oblast působnosti a definice

Článek 1

1. Tato směrnice se vztahuje na pohledávky zaměstnanců vyplývající z pracovních smluv nebo pracovních poměrů vůči zaměstnavatelům, kteří se nacházejí v platební neschopnosti ve smyslu čl. 2 odst. 1.

2. Členské státy mohou výjimečně vyloučit z oblasti působnosti této směrnice pohledávky některých zaměstnanců z důvodu existence jiné formy záruky, je-li zjištěno, že poskytuje dotyčným osobám ochranu, která je rovnocenná ochraně vyplývající z této směrnice.

3. Členské státy mohou, pokud je tak již v jejich vnitrostátním právu stanoveno, i nadále vyloučit z oblasti působnosti této směrnice

- a) zaměstnance v domácnosti zaměstnané fyzickou osobou;
- b) rybáře odměňované formou podílu na výnosu.

Článek 2

1. Pro účely této směrnice je zaměstnavatel považován za platebně neschopného, pokud bylo na základě platební neschopnosti zaměstnavatele požádáno o zahájení kolektivního řízení podle příslušných právních a správních předpisů členského státu, jehož součástí je částečné nebo úplné zabavení aktiv zaměstnavatele a jmenování likvidátora nebo osoby s podobnou funkcí, pokud orgán, který je příslušný na základě zmíněných právních a správních předpisů:

- a) buď rozhodl o zahájení řízení;
- b) nebo konstatoval konečné zavření podniku nebo provozny zaměstnavatele a nedostatek volných aktiv opravujících k zahájení řízení.

2. Tato směrnice se nedotýká vnitrostátního práva, pokud jde o definice výrazů ‚zaměstnanec‘, ‚zaměstnavatel‘, ‚odměna‘, ‚nabytá práva‘ a ‚nabývaná práva‘.

Členské státy však nesmějí z oblasti působnosti této směrnice vyloučit:

- a) zaměstnance na částečný pracovní úvazek ve smyslu směrnice 97/81/ES;
- b) zaměstnance s pracovní smlouvou na dobu určitou ve smyslu směrnice 1999/70/ES;
- c) zaměstnance v dočasném pracovním poměru ve smyslu čl. 1 odst. 2 směrnice 91/383/EHS.

3. Členské státy nesmějí stanovit minimální dobu trvání pracovní smlouvy nebo pracovního poměru, aby pracovníci mohli uplatnit své nároky podle této směrnice.

4. Tato směrnice nebrání členským státům v rozšíření ochrany zaměstnanců i na jiné situace platební neschopnosti, například na situace, kdy skutečně došlo k trvalému zastavení výplat, zjištěné v rámci jiných řízení, než jsou řízení zmíněná v odstavci 1, která jsou stanovena ve vnitrostátním právu.

Taková řízení však nezakládají záruční povinnost pro instituce ostatních členských států v případech uvedených v oddílu IIIa.“

3. Články 3 a 4 se nahrazují tímto:

„Článek 3

Členské státy přijmou opatření nezbytná k tomu, aby záruční instituce zajišťovaly, s výhradou článku 4, úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců, které vyplývají z pracovních smluv nebo z pracovních poměrů, včetně, pokud tak stanoví vnitrostátní právo, odstupného při skončení pracovního poměru.

Záruční instituce přebírá nesplacené mzdové pohledávky za období přede dnem nebo případně po dni určeném členskými státy.

Článek 4

1. Členské státy mohou omezit povinnost záručních institucí uvedených v článku 3 uhradit pohledávky.

2. Pokud členské státy využijí možnosti podle odstavce 1, stanoví lhůtu, během níž musí záruční instituce uhradit nesplacené pohledávky. Tato lhůta nesmí být kratší než období pokrývající odměnu za tři poslední měsíce pracovního poměru před nebo po dni uvedeném v článku 3. Členské státy mohou zahrnout toto tříměsíční minimální období do referenčního období v délce nejméně šesti měsíců.

Členské státy, které stanoví referenční období v délce nejméně 18 měsíců, mohou omezit lhůtu, během níž musí záruční instituce uhradit nesplacené pohledávky, na osm týdnů. V tom případě se pro výpočet minimálního období použijí období nejprůzračnější pro zaměstnance.

3. Členské státy mohou dále stanovit horní mez pro úhrady prováděné záruční institucí. Tato horní mez však nesmí být nižší než úroveň, která je sociálně slučitelná s sociálním cílem této směrnice.

Pokud členské státy využijí této možnosti, uvědomí Komisi o metodách stanovení horní meze.“

4. Vkládá se nový oddíl, který zní:

„ODDÍL IIIa

Ustanovení o nadnárodních situacích

Článek 8a

1. Ocítne-li se podnik provozující činnosti na územích nejméně dvou členských států v platební neschopnosti ve smyslu čl. 2 odst. 1, je institucí příslušnou pro úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců instituce toho členského státu, na jehož území zaměstnanci pracují nebo obvykle pracují.

2. Rozsah práv zaměstnanců určí právní předpisy, kterými se řídí příslušná záruční instituce.

3. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění, aby se v případech uvedených v odstavci 1 při určování stavu platební neschopnosti zaměstnavatele ve smyslu této směrnice přihlíželo k rozhodnutím přijatým v rámci úpadkového řízení podle čl. 2 odst. 1, o jehož zahájení bylo požádáno v jiném členském státě.

Článek 8b

1. Pro účely provádění článku 8a členské státy stanoví vzájemnou výměnu důležitých informací mezi příslušnými správními orgány nebo záručními institucemi uvedenými v článku 3, která umožní zejména předávání informací záruční instituci příslušné pro úhradu nesplacených pohledávek zaměstnanců.

2. Členské státy sdělí Komisi a ostatním členským státům kontaktní údaje o svých příslušných správních orgánech nebo záručních institucích. Komise zpřístupní tato sdělení veřejnosti.“

5. V článku 9 se doplňuje nový pododstavec, který zní:

„Provádění této směrnice za žádných okolností nesmí sloužit k odůvodnění jakéhokoli zhoršení stavu, který již existuje v každém členském státě, a obecně úrovně ochrany zaměstnanců v oblasti, na kterou se tato směrnice vztahuje.“

6. V článku 10 se doplňuje nové písmeno, které zní:

„c) odmítnout nebo omezit povinnost uhradit pohledávky podle článku 3 nebo záruční povinnost podle článku 7 v případě, že zaměstnanec byl sám nebo společně se svými blízkými příbuznými vlastníkem podstatné části podniku nebo provozovny zaměstnavatele a měl značný vliv na činnosti tohoto podniku nebo provozovny.“

7. Vkládá se nový článek 10a, který zní:

„Článek 10a

Členské státy oznámí Komisi a ostatním členským státům druhy vnitrostátních úpadkových řízení, která spadají do oblasti působnosti této směrnice, a všechny jejich změny. Komise zveřejní tato oznámení v *Úředním věstníku Evropských společenství*.“

8. Příloha se zrušuje.

Článek 2

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do 8. října 2005. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

Členské státy použijí předpisy uvedené v prvním pododstavci na každý stav platební neschopnosti zaměstnavatele, který vznikne po dni vstupu těchto předpisů v platnost.

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění vnitrostátních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 5

Tato směrnice je určena členskými státy.

Článek 3

Tato směrnice vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropských společenství*.

V Bruselu dne 23. září 2002.

Článek 4

Nejpozději do 8. října 2010 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o provádění a uplatňování této směrnice v členských státech.

Za Evropský parlament

předseda

P. COX

Za Radu

předseda

M. FISCHER BOEL